

FRAMEWORK GEBRUIK AI BIJ DE HAN

Onderwijs, Onderzoek en Leren - Ethiek - Privacy,
Wet en Regelgeving

9 april 2024

OPEN UP NEW HORIZONS.

HAN UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES

COLOFON

VERSIE 1.0

AUTEURS

NAAM	ROL
Esther van Popta	Senior beleidsadviseur Leren met ICT, Centrale Staf OOK
Jorn Bunk	Adviseur Leren met ICT, OOK Services
Frank Vonk	Senior beleidsadviseur Centrale Staf OOK - Voorzitter EC AOO AE
Henri Pater	Domeinarchitect Onderwijs & Bedrijfsvoering, Centrale Staf IM
Susan Rave	Jurist, Centrale Staf JZ
Jop Geven	Privacy Officer, Centrale Staf IM
Jochem ten Böhmer	Adviseur Leren met ICT, OOK Services
Hans Verwijs	Business Information Manager, Centrale Staf IM
Michiel Kamphuis	Docent/Onderzoeker, Lectoraat Logistiek en Allianties
Theo Theunissen	Docent/Onderzoeker, AIM
Paulien Snellen	Programmasecretaris Focusgebied Fair Health

VOOR FEEDBACK VOORGELEGD AAN

NAAM	ROL
Tom Naberink	Docent/onderzoeker Sportkunde, ASB
Jelle Kuster	Docent Sportkunde, ASB
René Tönissen	Directeur, ASB
Marcel Mutsaerts	Teamregisseur/docent, ALO-A onderwijsteam, ASB
Pierre Gorissen	Associate lector leren met ict, iXperium CoE leren met ict
Jessica Koning	Toetsdeskundige en docent, ABC
Wietse Meulendijks	Beleidsadviseur Onderwijs(innovatie) & Technologie, Staf MT, AMM
Sabrina Bloemen	Toetsdeskundige en Onderwijskundig adviseur, OOK Services
Erik Heijmans	Directeur, Centrale Staf OOK
Marion van de Wijdeven	Adviseur en trainer, AE
Maartje Gijsselhart	Onderwijskundige en EC-lid, AOO
Linda Jakobs	Onderwijsonderzoeker/adviseur kwaliteiten van leraren, AE
Anselm van Elk	Directeur, Centrale Staf IM

Op deze uitgave is de Creative Commons Naamsvermelding 4.0-licentie van toepassing. Maak bij gebruik van dit werk vermelding van de volgende referentie: Van Popta, E., Bunk, J., Vonk, F., Pater, H., Geven, J., Rave, S., Ten Böhmer, J., Verwijs, H., Kamphuis, M., Theunissen, T., & Snellen, P. (2024). *Framework gebruik AI bij de HAN*. Nijmegen/Arnhem: HAN.

INHOUD

COLOFON	2
INLEIDING	4
Definitie Kunstmatige Intelligentie (AI)	4
Perspectieven	5
FRAMEWORK GEBRUIK AI BIJ DE HAN	6
Onderwijs, onderzoek en leren	7
Menselijk en sociaal welzijn binnen het onderwijs	8
Rechtvaardigheid	8
Human Agency	9
Transparantie	9
Privacy, beveiliging en veiligheid	9
UITLEIDING	11
BRONNEN	12

INLEIDING

De voorliggende notitie geeft een HAN-breed raamwerk - passend binnen de bestaande HAN brede kaders en landelijke wet en regelgeving -, bedoeld voor allen binnen de HAN die bij het gebruik en de implementatie van AI betrokken zijn, waarin de regels en uitgangspunten voor gebruik en implementatie zijn geformuleerd. In aansluiting op deze notitie zullen specifieke handreikingen worden opgesteld voor de verschillende doelgroepen, zoals een *handreiking voor studenten*, zodat zij weten wanneer AI wel en niet mag worden gebruikt in het onderwijs, het onderzoek en de toetsing, inclusief de kansen en risico's ervan. Daarnaast komt er een *handreiking voor medewerkers*, zodat er passende keuzes gemaakt kunnen worden op individueel en op teamniveau over de inzet van AI in het onderwijs. Dit *Framework* zal regelmatig worden bijgesteld, wanneer daartoe aanleiding bestaat.

Kunstmatige Intelligentie of *Artificial Intelligence* (AI) heeft al jaren een plek in onze maatschappij, van het voorspellen van ziektebeelden tot het veilig inloggen met gezichtsherkenning. Met de lancering van ChatGPT eind 2022 en de groei van de beschikbaarheid van met name generatieve AI, worden AI-systemen steeds meer ingezet door een steeds breder wordend publiek. Zo ook voor de HAN, waar AI-systemen een plek krijgen in het lokaal, werkveld, onderzoek en de bedrijfsvoering. Dit heeft grote gevolgen, zowel met betrekking tot kansen voor nieuwe leerstrategieën als voor de ondersteuning van studenten. In negatieve zin kan het gevolgen hebben voor de waarden van onderwijskwaliteit, rechtvaardigheid, menselijkheid en autonomie [1].

In het afgelopen jaar hebben we binnen de HAN het gesprek over AI gestart, in de vorm van rondetafelbijeenkomsten en workshops bij academies. Ook is er een handreiking ChatGPT & Toetsing [2] beschikbaar, zijn er kennisclips met uitleg gemaakt, wordt vanuit OOK services actief geadviseerd en ondersteund op vraagstukken en worden opleidingen met AI-innovatie in het onderwijs ondersteund door middel van de AI-sandbox. Het bewustzijn van mogelijkheden en uitdagingen in de organisatie groeit. De gesprekken en experimenten vormen de basis voor dit eerste raamwerk.

DEFINITIE KUNSTMATIGE INTELLIGENTIE (AI)

AI bestaat als vakgebied al sinds de jaren 50. De ontwikkelingen van AI zijn met horten en stoten verlopen, waardoor de definitie en het doel van AI ook aan veranderingen onderhevig zijn geweest. De meest bruikbare en recente definitie is die van de Europese Commissie:

“artificiële-intelligentiesysteem” (AI-systeem): software die is ontwikkeld [door mensen] aan de hand van een of meer van de technieken en benaderingen die zijn opgenomen in de [onderstaande] lijst en die voor een bepaalde reeks door mensen gedefinieerde doelstellingen output kan genereren, zoals inhoud, voorspellingen, aanbevelingen of beslissingen die van invloed zijn op de omgeving waarmee wordt geïnterageerd [3, 4];

- a. Benaderingen voor machinaal leren, waaronder gecontroleerd, ongecontroleerd en versterkend leren, met behulp van een brede waaier aan methoden, waaronder diep leren (“deep learning”).
- b. Op logica en op kennis gebaseerde benaderingen, waaronder kennisrepresentatie, inductief (logisch) programmeren, kennisbanken, inferentie- en deductiemachines, (symbolisch) redeneren en expertsystemen.
- c. Statistische benaderingen, Bayesiaanse schattings-, zoek- en optimalisatiemethoden.

Volgens deze definitie van AI is er altijd sprake van menselijke invloed op AI: zowel in de creatie, de software, die immers door mensen geschreven wordt, als in de door mensen gedefinieerde doelstellingen. De klasse van AI-systemen die als output ‘inhoud’ geven (zoals afbeeldingen, tekst, muziek) noemen we generatieve AI (ook wel ‘gen AI’).

PERSPECTIEVEN

AI-systemen zijn onderdeel van onze samenleving en zullen de komende tijd verder groeien in omvang en potentie. Hoe we met deze systemen om willen gaan in het onderwijs en onderzoek is een actueel vraagstuk, waarover verschillende inzichten bestaan: het lijkt van belang om hier vooral kritisch op te zijn. Het is de taak van het onderwijs om onze studenten vertrouwd te maken met de huidige digitale en technologische ontwikkelingen en nieuwsgierig te maken naar toekomstige mogelijkheden. Op deze manier kunnen zij een bijdrage leveren aan het benutten van kansen en inzicht krijgen in de bijbehorende risico's, zoals die op het gebied van wet- en regelgeving of met betrekking tot ethische vraagstukken. Het raamwerk voor het gebruik van AI is opgebouwd vanuit deze drie perspectieven: Onderwijs, Onderzoek en Leren, Ethiek en Privacy, Wet- en Regelgeving.

Perspectief: Onderwijs, Onderzoek en Leren

De visie op onderwijs (2023), het kader-OS-OER, het kader flexibilisering (2023) en het koersbeeld 2022-2028 zijn als kaders gebruikt voor het perspectief Onderwijs, Onderzoek en Leren. Daarnaast is ook de notitie De HAN kiest voor blended leren (2022) en het HAN studentprofiel "digi- en datavaardig" (2023) meegenomen. In het Koersbeeld 2022-2028 van de HAN is de rol van technologie expliciet opgenomen als 1 van de zes strategische doelen van de HAN:

De HAN levert een waardevolle en duurzame bijdrage aan een betere wereld, en die wereld verandert. We verhouden ons tot de veranderende wereld en zijn onderdeel van die veranderingen. We omarmen digitalisering en leveren een bijdrage aan digitale en technologische transformaties. Hiermee bieden we onze studenten, medewerkers en ons werkveld de juiste bagage om het verschil te kunnen maken in de wereld van vandaag en morgen. [5]

Perspectief: Ethiek

AI-systemen kunnen binnen en buiten de HAN bijdragen aan de verbetering van onderzoek, onderwijs en de samenwerking met het werkveld. De HAN volgt hierbij een mensgeoriënteerde (human-centric) benadering: AI is geen doel op zich, maar een instrument dat mensen moet dienen, met als uiteindelijk doel het verhogen van menselijk welzijn en de kwaliteit van leven in het algemeen. Deze benadering vergt dat AI-systemen naar behoren zijn ontworpen en verantwoord worden gebruikt.

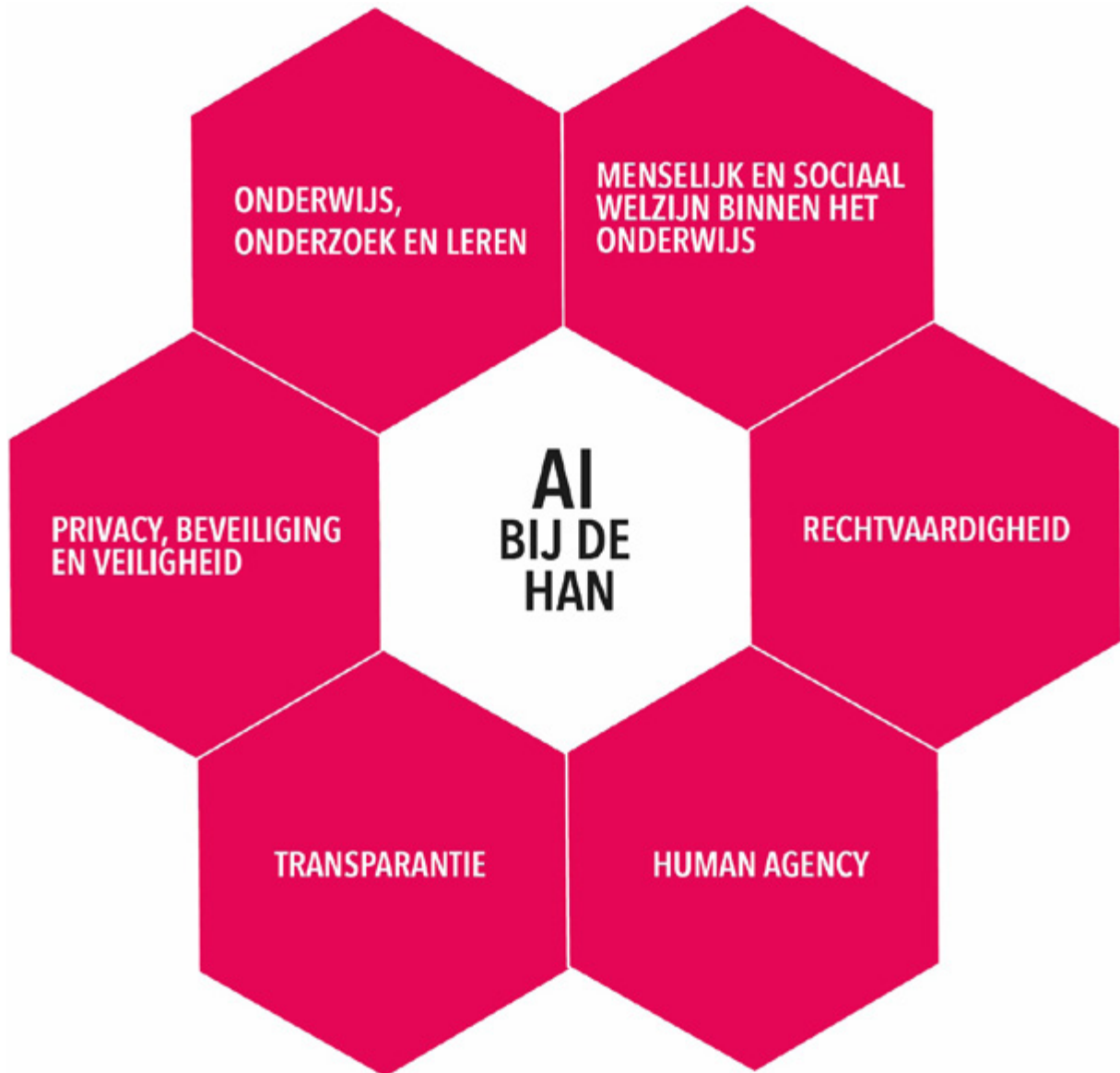
Voor het ethisch perspectief is uitgegaan van het *Australische framework voor generatieve AI in scholen* [6]. Dit framework is kritisch tegen het licht gehouden van andere (inter)nationaal erkende ethische uitgangspunten op het gebied van AI [7, 8, 9], AI & onderwijs [10], wetenschappelijke integriteit [11] en op het gebied van (menselijk) welzijn in het algemeen [12, 13]. Voor de meeste uitgangspunten geldt, dat de HAN zich al indirect, via de Nederlandse overheid of de Vereniging van Hogescholen, of direct aan deze (ethische) uitgangspunten heeft gecommitteerd.

Perspectief: Privacy, Wet- en Regelgeving

Voor het perspectief Privacy, Wet- en regelgeving is gebruik gemaakt van de volgende kaders: de aankomende AI-act vanuit het Europese Parlement [14], de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG), het privacybeleid; het informatiebeveiligingsbeleid, de ROGI en het Studentenstatuut; het OS/OER; het IV-beleid en de auteurswet.

FRAMEWORK GEBRUIK AI BIJ DE HAN

Het **Framework Gebruik AI bij de HAN** omvat zes aspecten die afgeleid zijn uit de 3 perspectieven: Onderwijs, Onderzoek en Leren, Ethiek en Privacy, Wet- en Regelgeving. Het doel van het *Framework Gebruik AI* is om de HAN kaders mee te geven over de manier, waarop in het onderwijs door studenten en medewerkers de kansen van AI kunnen worden benut en de risico's kunnen worden beheerst.

We hebben voor elk aspect 1 of meerdere principes geformuleerd, die in deze notitie verder toegelicht worden.

ONDERWIJS, ONDERZOEK EN LEREN

Sturende principes:

- *AI-systemen worden gebruikt ter verbetering, verrijking of ondersteuning van onderwijs, onderzoek en leren*
- *Met ons onderwijs en onderzoek rusten we studenten uit om ethisch verantwoord en actief deel te nemen aan een samenleving die doordrongen is van AI*
- *Het betrouwbaar beoordelen van en beslissen over het leren van studenten, in een tijd van AI vereist meerdere inclusieve en gecontextualiseerde benaderingen*

Ontwerpprincipes:

1. **Impact:** AI-systemen worden zo gebruikt dat ze het onderwijs, het doen van onderzoek of het leren van de studenten verbeteren, verrijken of ondersteunen.
2. **Digi- & Datavaardig (leren over AI):** De HAN betreft medewerkers en studenten in het leren over AI-systemen, waaronder de werkwijze van diverse systemen, de beperkingen en de biases. AI beïnvloedt wat studenten leren - dat wil zeggen: de benodigde competenties die een student moet ontwikkelen. We moeten onze studenten via het onderwijs de mogelijkheid bieden om AI-systemen te leren gebruiken, maar ook een breder begrip van de ethiek, beperkingen, vooroordelen en implicaties van AI mee te geven. Als AI op een zinvolle manier wordt ingezet in het onderwijs, zullen studenten het als een essentieel onderdeel van de studie beschouwen. Om te zorgen voor een meer inclusieve (zie rechtvaardigheid) beoordeling, moeten toegang, mogelijkheden en vaardigheden voor het werken met AI worden opgenomen in curricula. Elke opleiding zorgt ervoor dat AI een plek krijgt in het curriculum, zodat studenten zich kunnen ontwikkelen tot digi- en datavaardige professionals. In het studentprofiel digi- en datavaardig staat opgenomen welke competenties elke HAN-student moet ontwikkelen. Deze gaan over technologie in het algemeen en zijn waar nodig verder te specificeren naar AI (in het domein). De digi- en datavaardige professional weet welke actuele digitale ontwikkelingen er spelen, is zich bewust van ethische overwegingen bij het toepassen van IT en datagebruik en begrijpt wat digitale transformatie inhoudt.
3. **Didactisch ontwerp (onderwijs met AI):** Er is geen waterdichte manier om volledig uit te sluiten dat studenten onrechtmatig AI gebruiken tijdens beoordelings- of beslissingsmomenten. Het gebruiken van meerdere beoordelings- en beslissingsvormen en momenten draagt bij aan een hogere mate van betrouwbaarheid. Voor het gebruik van AI in het onderwijs is het belangrijk dat de didactische aanpak (onderwijs- en leeractiviteiten), de wijze van toetsing en inhoud (leeruitkomsten) afgestemd worden op het beroepsprofiel waarin omgaan met technologie (waaronder AI) ontwikkeld en beoordeeld kan worden (constructive alignment).
4. **Docent als expert:** AI-systemen worden zo gebruikt dat het de expertise van de docent ondersteunt (zowel voor het beroep waarvoor ze opleiden als voor het vak als docent). Docenten worden erkend en gewaardeerd als deskundige op een expertisegebied en kunnen ingrijpen als beslissingen om empathie vragen.
5. **Kritisch denken:** AI-systemen worden zo gebruikt dat ze het kritisch denken en de creativiteit ondersteunen en verrijken, in plaats van menselijke gedachten en ervaringen onderdrukken. Onderwijs en toetsing moedigt studenten aan om de rol van AI in en de waarde voor werk en studie kritisch te analyseren - in lijn met beroepsspecifieke en/of professionele waarden. Het leerproces biedt duidelijke mogelijkheden om bewijsmateriaal te verzamelen waarin studenten laten zien dat ze kritisch omgaan met het gebruik van AI in hun leerproces. Studenten tonen dit aan door blijkt te geven van hun oordeelsvorming en beslissingen over de inzet van AI in hun eigen leerproces en in de totstandkoming van het bewijsmateriaal.
6. **Student centraal:** Onderwijsopdrachten voor studenten, zoals huiswerkopdrachten, toetsen, etc., beschrijven duidelijk hoe een AI-systeem wel of niet gebruikt mag worden en zorgen voor een duidelijke en objectieve, betrouwbare en vooroordeelvrije beoordeling van de competenties van een student.

7. **Academische integriteit:** Medewerkers en studenten worden ondersteund in het ethisch verantwoord gebruik van AI-systemen in hun werk en studie.
8. **Betrouwbare toetsing:** Voor sommige leeruitkomsten binnen het vakgebied/domein/discipline is het noodzakelijk dat studenten deze kunnen ontwikkelen en uitvoeren zonder gebruik te maken van hulpmiddelen zoals AI. Het is de taak van de opleidingen om deze uitkomsten te definiëren.

MENSELIJK EN SOCIAAL WELZIJN BINNEN HET ONDERWIJS

Sturend principe:

- *AI-systemen worden ingezet met oog op het welzijn van en voordelen voor alle medewerkers en studenten van de HAN.*

Ontwerpprincipes:

1. **Welzijn:** AI-systemen worden zodanig gebruikt dat ze geen schade berokkenen aan het welzijn van medewerkers of studenten.
2. **Diversiteit van perspectieven:** AI-systemen worden gebruikt op manieren die gebruikers blootstellen aan diverse ideeën en perspectieven, en die de versterking van vooroordelen vermijden.
3. **Mensenrechten:** AI-systemen worden ingezet met respect voor mensenrechten en rechten van werknemers, waaronder het bevorderen van autonomie en waardigheid van individuen.
4. **Duurzaamheid:** Bij de implementatie van AI-systemen wordt er gekeken naar alternatieven die een duurzaam karakter hebben.

RECHTVAARDIGHEID

Sturende principes:

- *AI-systemen worden gebruikt op een wijze die toegankelijk, rechtvaardig en respectvol is.*
- *De HAN erkent dat AI kan resulteren in nieuwe vormen van ongelijkheid of discriminatie en dat het bestaande vormen, zoals achterstelling van bepaalde mensen kan versterken.*
- *Een goed(e) ontwerp, gebruik en implementatie moeten dit voorkomen en juist zorgen voor gelijke kansen om toegankelijkheid en inclusie te bevorderen.*

Ontwerpprincipes

1. **Toegankelijkheid en inclusiviteit:** AI-systemen worden gebruikt op manieren die kansen verbeteren en inclusief, toegankelijk en eerlijk zijn voor alle mensen, ongeacht hun achtergrond of handicap.
2. **Gelijkheid en toegang:** De kosten voor studenten, digi- en datavaardigheid van medewerkers en studenten, evenals de toegang tot hardware en software, worden meegenomen in de overwegingen rond implementatie van AI-systemen (in het onderwijs).
3. **Niet discriminerend:** AI-systemen worden zo gebruikt of ontworpen dat ze inclusiviteit ondersteunen, mogelijke oneerlijke discriminatie minimaliseren en tegengaan.

HUMAN AGENCY

Sturend principe:

- *AI-systemen worden zo ingezet dat het gebruik door mensen kritisch bevraagd kan worden en de menselijke verantwoordelijkheid voor beslissingen behouden blijft.*

Ontwerpprincipes

1. **Menselijke verantwoordelijkheid:** Studenten en medewerkers behouden de controle over besluitvorming en blijven verantwoordelijk voor de beslissingen die worden ondersteund door AI.
2. **Betrouwbaarheid:** AI-systemen worden getest voordat ze worden gebruikt en worden pas ingezet als ze betrouwbaar werken in overeenstemming met het beoogde doel.
3. **Monitoring:** De impact en performance van AI-systemen worden actief en regelmatig gecontroleerd, opkomende risico's en kansen worden geïdentificeerd en beheerd, en er wordt getoetst of het doel van het AI-systeem nog steeds wordt behaald.
4. **Betwistbaarheid:** Studenten en medewerkers die worden beïnvloed door AI-systemen worden actief geïnformeerd hierover en hebben de mogelijkheid om de HAN te bevragen over het gebruik van de systemen, de resultaten van de systemen en over elke beslissing die tot stand is gekomen door informatie uit het systeem.

TRANSPARANTIE

Sturend principe:

- *De HAN maakt inzichtelijk hoe de AI-systemen werken, hoe ze geïmplementeerd en gebruikt (kunnen) worden, en wanneer en hoe ze doorwerken op medewerkers en studenten.*

Ontwerpprincipes:

1. **Ondersteuning:** Medewerkers en studenten hebben toegang tot duidelijke, passende informatie en ondersteuning over AI
2. **Informatie:** indien van toepassing worden personen geïnformeerd over wie besluiten neemt door middel van AI-tools
3. **Menselijk toezicht:** Er is te allen tijde menselijk toezicht op de inzet van AI-tools
4. **Openbaarmaking:** Medewerkers en studenten worden geïnformeerd wanneer en hoe het gebruik van AI-systemen impact op hen heeft.
5. **Uitlegbaarheid:** De HAN ziet erop toe dat ontwikkelaars en/of leveranciers van AI-systemen ervoor zorgen en borgen dat de eindgebruikers een algemeen begrip hebben van de gebruikte AI-methode en in detail begrip hebben van de mogelijke vooroordelen. Ook leren eindgebruikers hoe ze onregelmatigheden of discriminatie door de systemen kunnen detecteren. Door dit begrip hebben eindgebruikers inzicht in de verantwoording, interpreteerbaarheid (navolgbaarheid), transparantie en begrijpelijkheid van het AI-systeem.

PRIVACY, BEVEILIGING EN VEILIGHEID

Sturende principes:

- *De persoonsgegevens van studenten en medewerkers zijn beschermd.*
- *Informatie die als intern, vertrouwelijk of strikt vertrouwelijk wordt geclassificeerd wordt beschermd;*

Ontwerpprincipes:

1. **Privacybeginselen:** AI-tools verzamelen alleen noodzakelijke (persoons)gegevens, bewaren deze niet langer dan strikt noodzakelijk is en zijn transparant over hoe en waarvoor (persoons)gegevens worden gebruikt.

2. **Risicoafweging:** Bij het gebruik van een nieuwe toepassing of bij het wijzigen van een toepassing van AI-tools (een nieuwe verwerking) vindt er een risico-inventarisatie plaats om indien nodig aanvullende technische en organisatorische processtappen te nemen. Denk hierbij aan een Data Protection Impact Assessment (DPIA), AI System Impact Assessment (ASIA), een Fundamental Rights Impact Assessment (FRIA) en een IB-risicoanalyse.
3. **Privacyafspraken:** Bij het gebruikmaken van AI-tools van externe aanbieders zijn er afspraken gemaakt met de leverancier over de bescherming van persoonsgegevens conform AVG (denk hierbij onder andere aan een verwerkersovereenkomst). Bij doorgifte buiten de EER worden er volgens ons privacybeleid aanvullende waarborgen gevraagd.
4. **Invoerdatabe:** Studenten en medewerkers voeren geen persoonsgegevens en geen informatie in die als intern, vertrouwelijk of strikt vertrouwelijk kan worden geclassificeerd.
5. **Transparantie:** Studenten en medewerkers worden actief geïnformeerd over hoe en welke gegevens verzameld, gebruikt en gedeeld worden bij het gebruik van generatieve AI-tools. Hier is ten alle tijden een grondslag en een doelbinding voor aanwezig. De inputdata moet relevant zijn en voldoende representatief is voor het beoogde doel
6. **Verantwoordingsplicht:** Alle gebruikte toepassingen van AI-tools worden vastgelegd op een centrale plek (GRC, ISMS en/of verwerkingsregister).
7. **Informatiebeveiliging:** er worden passende organisatorische en technische maatregelen genomen bij de inzet van AI-tools afhankelijk van de BIV-classificatie.
8. **Auteursrechtelijke naleving:** Bij het gebruik van generatieve AI-tools zijn studenten en medewerkers zich bewust van de toepasselijke auteursrechten en verplichtingen, en nemen zij maatregelen om hieraan te voldoen.
9. **Logging:** Logbestanden moeten beschikbaar zijn en gedurende 1 jaar worden bewaard, ter voorkoming van schade, alsook voor controle in het kader van kosten- en capaciteitsbeheersing. Hierbij kan verboden gebruik of specifiek gedrag dat tot grote kosten leidt of overlast veroorzaakt door de HAN beperkt of verhinderd worden.
10. **Gebruik:** AI-tools worden indien aanwezig gebruikt in overeenstemming met de gebruiksaanwijzing.

UITLEIDING

Het dient aanbeveling om in het kader van de privacy, veiligheid, ethische en onderwijskundige aspecten bij het gebruik van AI bovenstaande principes mee te wegen bij beslissingen over een verdergaande toepassing van AI-systemen in het onderwijs, het onderzoek en de beroepspraktijk. AI nestelt zich heel snel in het doen en denken van de (mogelijke) gebruikers ervan en daarmee is ook een beroep op de zorgvuldigheid, transparantie en verantwoordelijkheid in het gebruik gevraagd. Bovenstaande sturende en ontwerpprincipes binnen het AI-framework geven hiervoor verschillende handvatten die bijdragen aan een verantwoord en transparant gebruik door de verschillende belanghebbenden.

Deze kadernotitie vraagt nog om een verdergaande uitwerking en operationalisering van de principes in onderwijs, onderzoek en beroepspraktijk. Deze operationalisering zal, gelet op de professionele context van de gebruikers, verschillende vormen (kunnen) aannemen. Daar zegt deze notitie niets over, maar laat dat aan de gebruikers van AI. Handreikingen worden in samenspraak met relevante gebruikers ontwikkeld.

BRONNEN

- [1] Onderwijsraad (2022): *Inzet van intelligente technologie*. Zie <https://www.onderwijsraad.nl/publicaties/adviezen/2022/09/28/inzet-van-intelligente-technologie>. Zie ook: <https://www.kennisnet.nl/artikel/17610/onderwijsraad-inzet-van-intelligente-technologie-vraagt-actieve-rol-van-onderwijssector-en-overheid/>, geraadpleegd op 26 februari 2024
- [2] Jorn Bunk, Frank Vonk (2023): *Handreiking ChatGPT & Toetsing. AI in onderwijs en toetsing voor examinatoren en examencommissies*. Zie: <https://www.han.nl/onderwijsondersteuning/leren-werken-met-ict/artificial-intelligence/ai-in-je-onderwijs/HAN-Handreiking-ChatGPT-en-toetsing-okt-2023.pdf>, geraadpleegd op 27 februari 2024
- [3] Zie: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/ethics-guidelines-trustworthy-ai>
<https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/d81a0d54-5348-11ed-92ed-01aa75ed71a1>, geraadpleegd op 17 januari 2024
- [4] Zie ook: <https://blue-legal.nl/ict-recht/de-eerste-ai-wetgeving/>, geraadpleegd op 26-2-2024
- [5] *HAN Koersbeeld 2022-2028*. Zie: <https://www.han.nl/over-de-han/missie-en-strategie/koersbeeld/HAN-Koersbeeld-2022-2028.pdf>, geraadpleegd op 14 januari 2024
- [6] Zie: www.education.gov.au/schooling/resources/australian-framework-generative-artificial-intelligence-ai-schools, geraadpleegd op 17 januari 2024
- [7] Zie: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/ethics-guidelines-trustworthy-ai>
<https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/d81a0d54-5348-11ed-92ed-01aa75ed71a1>, geraadpleegd op 17 januari 2024
- [8] Zie: <https://www.digitaleoverheid.nl/document/beleidsbrief-ai-publieke-waarden-en-mensenrechten/>, geraadpleegd op 17 januari 2024
- [9] Overheidsbrede kijk op generatieve AI: https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/brieven_regering/detail?id=2024Z00480&did=2024D01191, geraadpleegd op 26 januari 2024
- [10] Zie: <https://op.europa.eu/nl/publication-detail/-/publication/d81a0d54-5348-11ed-92ed-01aa75ed71a1>, geraadpleegd op 14 januari 2024
- [11] Zie: <https://www.nwo.nl/nederlandse-gedragscode-wetenschappelijke-integriteit>, geraadpleegd op 17 januari 2024
- [12] Zie: https://www.paardekooper.nl/nl_NL/duurzaam/respect/sdg?gad_source=5&gclid=EAIaIQobChMIh6biv_7NgwMVIFxBh0WJgguEAAAYAiAAEgLjGvD_BwE, geraadpleegd op 17 januari 2024
- [13] HAN (2022): "Wiel van studentenwelzijn", geraadpleegd op 7 februari 2024 op: <https://www1.han.nl/insite/medewerkers/onderwijs/studentbegeleiding-studentenwelzijn/wiel-van-studentenwelzijn/>
- [14] Zie: https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:e0649735-a372-11eb-9585-01aa75ed71a1.0005.02/DOC_1&format=PDF, geraadpleegd op 28 februari 2024

OPEN UP
NEW HAN UNIVERSITY
OF APPLIED SCIENCES
HORIZONS.